

12-BAROK

Sanat tarihinde Rönesansı ve Maniyerizmi takip eden ve 17. ve 18. yüzyılları kapsayan sanat anlayışı barok sanat olarak isimlendirilir. Barok ismi, “düzgün olmayan inci” anlamına gelen, İspanyolcadaki “barocca” ve Portekizcedeki “barocco” kelimelerinden türetilmiştir ve uzun süre barok üsluptaki eserleri aşağılamak amacıyla kullanılmıştır. Ancak, 19. yüzyılda bu anlamda kullanılmasından vazgeçilmiş ve bir dönemin adı olarak kullanılmıştır.

Nesnelerin ışık-gölge kullanılarak hacimlendirilmesi tekniğinin Rönesans döneminin özelliği olduğunu görmüştük. Ancak, kullanılan gölge nesnelerin karanlık tarafında kalan yapışık gölgeydi. Nesnenin hacmini ifade etmeye yaramayan, yere ya da diğer nesnelere üzerine düşen ayırık gölgesi ya kullanılmıyor ya da belli belirsiz kullanılıyordu. Ayırık gölgenin de kullanılmaya başlamasıyla nesnelerin ayırık gölgeleri, mekânlarda ve diğer nesnelerin ışıklı yüzeylerinde parçalanmalar meydana getirdi. Bu durum nesnelerin hacimlerinin net olarak anlaşılmasını ve birbirlerinden net olarak ayrılmasını engelliyordu. Resimler ışık-gölgelerin oluşturduğu birer kompozisyona dönüştü. Maniyerist bazı ressamın da kullandıkları bu teknik barok resmin en ayırt edici özelliği oldu.

Barok dönemde günlük yaşamı konu alan ve “Janr Resmi” denilen resimler yapılmaya başlandı. Böylece cinsellik de bu dönemden itibaren resmin konusu oldu.

Resim: Rembrandt. İkinci karısı Hendrickje Stoffels, Betsabeé pozunda

Manzaranın resmin fonu olmaktan çıkıp, resmin konusu olması da barok döneme rastlar.

Barok dönemde atölyelerin resimde gitgide farklı alanlarda uzmanlaştıklarını ve sanat dallarının da birbirinden ayrılmaya başladığını görüyoruz. Hatta Hollanda’da sadece manzara resmi, natürmort, portre gibi dallarda uzmanlaşmış atölyeler vardı.

Barok dönem deyince aklımıza gelen isimler Rembrandt (1606-1669), Caravaccio adıyla bilinen Michelangelo Merisi (1574-1610), Georges De La Tour (1593-1652), Peter Paul Rubens (1577-1640), Jan Brueghel (1568-1625), Antony van Dyck (1599-1641), Jan Vermeer (1632-1675), Annibale Carracci (1560-1609), Claude Lorrain (1600-

1682), Velásquez (1599-1660) ve “Sevilla Raphaeli” olarak ün kazanmış olan Bartolomé Esteban Murillo (1617-1682)’dur.

Resim: Caravaccio. Kuşkuçu Thomas

Resim: Georges De La Tour

Barok dönemin en başta gelen isimlerinden olan Rembrandt, sadece Hollanda'nın değil, aynı zamanda dünyanın da en önemli ressamlarından biridir.

Resim: Rembrandt, Anatomi dersi

Rembrandt 1606 yılında Leiden'de doğdu. Babası ekonomik durumu hayli iyi olan bir değirmenciydi. Resme olan tutkusu sebebiyle üniversiteyi bıraktı. 25 yaşındayken önemli bir ticaret kenti olan Amsterdam'a gitti. Portre ressamı olarak kısa sürede üne kavuştu. Zengin bir kızla evlendi ve bir ev satın aldı. Resim yaparken bir taraftan da sanat eseri ve antika koleksiyonu yapıyordu. 1642'de eşi ölünce Rembrandt'a hayli büyük bir miras kaldı. Bir süre sonra resimlerinin rağbet görmemeye başladı ve bu yüzden borca girdi. Eşinin ölümünün üzerinden henüz dört yıl geçmişti ki alacaklılar onun evini ve koleksiyonunu satışa çıkardılar. Birlikte yaşadığı kadının ve oğlunun sayesinde felaketten kurtulabildi. Onlarla anlaşta, sanat eseri ticareti yapan şirketler için resim yapmaya başladı; başyapıtları olarak nitelenen en büyük eserlerini o dönemde yaptı. Ancak, bu iki kişinin ölümü üzerine sefalete sürüklendi; 1669'da yoksulluk içinde öldü.

Rembrandt'ın resimlerinde kontur neredeyse yoktur. Rembrandt, Rönesans'tan beri sürmekte olan desen anlayışını ortadan kaldırmış, doğa izleniminin çizilmesine değil de karalanmasına dayanan bir desen anlayışı geliştirmiştir. Ölümünden sonra ekolü Hollanda'da hızla yayılmıştır.

Resim: Rembrandt. Gece devriyesi